

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 844428/9

בית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יעקב זמיר, הרב מיכאל עמוס, הרב מימון נהרי

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד רוני עוזר)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד הילה מזל מוהדב)

הנדון: קציבת שכרו של כונס נכסים

החלטה

לפנינו תגובת המשיב לבקשת בא כוח המערערת ששימש כונס נכסים בתיק בנוגע לשכר טרחתו. כמו כן לפנינו בקשת המשיב לקבלת הכספים המופקדים לזכותו בקופת בית הדין וכספים נוספים המגיעים לו לפי תחשיביו בגין חלקו בדירה או שכר הדירה.

טענות המשיב – רובן ועיקרן – דינן דחייה, אף כי אין זאת אומרת שיש לקבל במלואה את בקשת כונס הנכסים, וכפי שייאמר עוד להלן.

אין אנו מוצאים צורך וטעם להרחיב בדברים שכבר נדונו ונדושו, נדוקו כבר 'הדק היטב היטב הדק' בתיק זה. דיינו אם נאמר בקצרה כי חיובה של המערערת בגין חלקו של המשיב בנכס – לאחר כל התחשיבים והקיצוזים נפסק כבר לפני למעלה משנה בפסק דין חלוט. (המשיב אומנם טען בשעתו כי בכוונתו לעתור נגדו לבג"ץ אולם דברים אלה התבררו למפרע כדיבורי סרק ועל כל פנים פסק הדין במקומו עומד.)

משכך אין מקום לשוב ולטעון עתה כי הסכום שלו הוא זכאי שונה הוא.

השאלה היחידה שנותרה לדיון היא שאלת שכר טרחתו של כונס הנכסים, ולגביה ואך ורק לגביה התבקש והורשה המשיב לטעון.

בנוגע לשאלה זו מעלה המשיב טענות תמוהות, משל אינו מכיר או סבור הוא שבית הדין איננו מכיר את התיק. כך מתכחש הוא לעצם העובדה שכונס הנכסים מונה ושימש ככזה, אף שהחלטות בדבר מינויו ניתנו זה מכבר – ואף לו לא היה בית דינו ערכאת הערעור אלא ערכאה קמא זה זמן רב שלא ניתן היה לערער עליהן.

כמו כן טוען הוא כי לא נמנע משיתוף פעולה אלא שכונס הנכסים לא פנה אליו, משל לא בית דינו הוא שנתן פעם אחר פעם החלטות המורות למשיב לשתף פעולה ונענה בטענות ותואנות שונות ומשונות.

כך טוען הוא כי העיקול הוסר זה מכבר והכונס לא היה צריך לפעול להסרתו, משל אין הוא יודע או אין אנו יודעים כי בית דינו הורה לו להסירו ולא נענה "העיקול כבר הוסר" ומשל לא בית דינו הורה לו לכונס הנכסים כיצד לפעול בגין אי שיתוף הפעולה, ומשל לא עלתה כבר הטענה כי העיקול הוסר כבר לפנינו ולא נדחתה כבר בהחלטות שקבעו כי המשיב התרשל בעדכון בדבר עובדה זו ואילץ את בית הדין ואת הכונס לטרוח בעניין עד שגילה הכונס בעצמו את העובדות ועד שנאלץ בעצמו לפעול מול רשם המקרקעין על בסיסן; וכך הלאה בנוגע ליתר פעולותיו של הכונס.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כללו של דבר טענותיו של המשיב בדבר פעולתו או אי-פעולתו של הכונס – אין להן יסוד, בנויות הן על אבני תהוה של הכחשת עובדות ושל מחזור טענות שכבר נדחו בעבר, ורק לפנים משורת הדין לא נטיל עליו הוצאות משפט בגינן.

משנדחו טענותיו של המשיב, שומה עלינו לבחון מכל מקום אם בלעדיהן יש לקבל את מלוא בקשתו של כונס הנכסים או שמא לא. למעשה מצופה היה מהמשיב שיטען לעניין זה, לעניין שיעור שכר הטרחה הראוי לכונס הנכסים בעבור פעולותיו – לעומת זה שביקש בפועל, במקום להעלות טענות סרק כאלה שהעלה, וצר כי לא עשה המשיב את שראוי היה שיעשה ושאפשר היה כי גם היה מועיל לו.

חובת בית הדין היא, לדון דין צדק ואף אם המשיב עצמו טוען טענות שאינן צודקות ונוהג שלא כראוי במחזור טענות דחויים וניסיון להטעות בהן את בית הדין מוטל על בית הדין עצמו שלא לחייב אותו ביותר מהראוי.

כונס הנכסים טוען כי יש לפסוק את שכרו בדרך זו:

ערך הדירה על פי השמאות הוא 1,650,000 ש"ח, הכינוס היה על חלקו של המשיב בדירה, היינו מחציתה ששוויה הוא 825,000 ש"ח, שכר כונס נכסים נע בין שישה לעשרה אחוזים לפי הפסיקה ובתוך טווח זה מבקש הכונס לפסוק את שכרו כשהוא כמובן מעוניין שהשכר ייפסק על הצד הגבוה ולשם כך מציינן גם את טרחתו המרובה בשל שיתוף הפעולה הלוקה בחסר, בלשון המעטה, של המשיב.

ברם על תחשיב זה יש להעיר כמה הערות:

1. חלקו של המשיב בנכס על פי פסק הדין הועמד רק על חמישית ולא על המחצה. אכן ברישום הייתה בעלותו של המשיב על מחצית הדירה, אולם גם לו דובר במכירה לצד ג', ברי כי הצדדים היו נושאים בשכר הכינוס לפי חלקיהם בנכס בהתאם לפסיקה ולא לפי חלקיהם שבהתאם לרישום, שהרי הכונס מקבל את שכרו על טרחתו במימוש הנכס והשגת התמורה לו בכלל זה.

הדין והדעת נותנים כי שכרו ישולם באופן יחסי להנאה שמקבלים ממנו הצדדים, היינו בהתאם לחלקו של כל אחד מהם בתמורה ולא בהתאם לחלקו של כל אחד מהם ברישום, מה גם שבהיבט של הטרחה – הטרחה בשינוי הרישום אינה מושפעת לא מחלקו היחסי של צד זה או אחר ולא מערכו של הנכס בכלל.

והגע עצמך אם היה נפסק כי חלקו של המשיב הוא רק חמישה אחוזים מערך הנכס וכי לשיטת הכונס היה עלינו לחייבו בשכר טרחה של עשרה אחוזים מחלקו הרשום היינו בכל חמשת האחוזים הללו, לאמור כי יצא כשידיו על ראשו ללא שיקבל דבר בעד חלקו בנכס? ואם דרך משל היה חלקו הנפסק רק ארבעה אחוזים עוד היה משלם מכיסו לכונס הנכסים תמורת הזכות שהלה יטרח וייטול ממנו את חלקו ויעבירונו לידי צד ג' או לידי המערער?

ברי ונהיר כי לא כך הדבר וכי את שכר הטרחה יש לגזור מחלקו של המשיב בפועל בתמורת הנכס, ואף אם הכינוס הוא על כל חלקו הרשום, מכל מקום בשכר טרחת הכונס במכירת החלק הרשום על שם המשיב אך על פי הפסיקה שייך למערער – תישא המערער הנהנית ממכירת חלק זה לצד ג', לו נמכר לצד ג', או העברתו אליה, כפי שבפועל היה.

הכונס מצידו הבהיר בעבר כי לא ייטול שכר מהמערער, וזכותו כמובן לנהוג כך, אך את שאינו גובה ממנה אינו יכול לגלגל על המשיב.

מסקנת דברינו אלה היא כי אף לשיטתו של הכונס כי זכאי הוא לשישה עד עשרה אחוזים – לא ישלם לו המשיב אלא שישה עד עשרה אחוזים מ-330,000 ש"ח שנקבעו כחלקו בנכס (ולא מ-825,000 ש"ח), לאמור 19,800 עד 33,000 ש"ח.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

2. כינוס הנכסים המדובר לא עסק במכירת הנכס לצד ג' ואף לא בהצעתו לצדדי ג' על כל הטרחה הכלולה בה – אלא שלבסוף נמכר הנכס לאחד הצדדים. לא בזה מדובר אלא בכינוס שכל עיקרו מימוש העברת הבעלות בחלקו של המשיב לידיה של המערערת כפי שנקבע כבר קודם לכן.

הדרך המשפטית שבאמצעותה מתבצעת העברה כזו היא מינויו של הכונס לתפקידו זה, אבל טרחתו – וכאן יש צדק בדברי המשיב, אף שלא בכלל טענותיו ולא בטיעונו נגד המינוח "כונס נכסים" – אינה יכולה להימדד במדדים של כינוס נכסים מלא.

עלינו אפוא לשקול את טרחת הכונס, ואכן יש להביא בחשבון את טרחתו היתרה שבשל התנהלותו של המשיב, אולם כל זה לא כהכרעה בתוך הטווח של שישה עד עשרה אחוזים, שהוא טווח הנוגע לטרחה רגילה או יתרה שבכינוס מלא, אלא לצורך הכרעה שלפני שיקול דעת בנוגע לטרחה שאכן נעשתה לצורך העברת הבעלות על כל הכרוך בה.

3. לפני כשנתיים ומחצה – עת לא הוכרע עדיין סופית כי המערערת תרכוש את חלקו של המשיב – נשקלה האפשרות למנות כונס נכסים שימכור את הנכס, מכירה שתצריך פרסום והתמחרות תוך מתן הזדמנות לצדדי ג' וזכות קדימה לצדדים שבנידון, שאף אם נניח שאיש מהצדדים לא היה מערים עליה קשיים אין ספק שהייתה כרוכה בטרחה יותר מהטיפול בהעברת הבעלות ברישום גרידא. אותה עת טען כונס הנכסים דגן בכובעו כבא כוח המערערת כי מבקש הוא לחסוך לצדדים את עלות הכינוס "שלושה-עשר עד ארבעה-עשר אלף ש"ח לכל צד". טיעונו זה אף צוטט בפסק הדין שניתן בסופו של יום בעניינם של הצדדים.

משנקב כונס הנכסים עצמו בהערכה זו – ואף אם נביא בחשבון את הזמן שחלף מאז, שייתכן שיש בו להצדיק את עליית המחיר, וכן את הקשיים שהערים המשיב ושאלו מודעים להם כאמור לעיל, מכל מקום הלוא כאמור לעיל לא מדובר בכינוס מלא הכולל פרסום והתמחרות וכו', אלא ביישום העברת הבעלות שנקבע כבר – אין מקום לפסוק שכר טרחה העולה על האמור.

מסקנות והוראות

לאור האמור פוסק בית הדין:

- א. מתוך הסכום המופקד בקופת בית הדין לטובת המשיב בגין חלקו בכנס יועבר לידי כונס הנכסים, בא כוח המערערת עו"ד רוני עוזר, כשכר טרחה סך של ארבעה-עשר אלף ש"ח.
 - ב. יתרת הסכום המופקד בקופת בית הדין בגין חלקו של המשיב בכנס יועבר לידי המשיב.
 - ג. בית הדין מורה על סגירת התיק.
 - ד. החלטה זו מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.
- ניתן ביום כ"ג בניסן התשפ"א (5.4.2021).

הרב מימון נהרי

הרב מיכאל עמוס

הרב יעקב זמיר

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה